

Inklusion, leg og empati

Ny antologi kobler neuroaffektiv udviklingspsykologi med udvikling af børnefællesskaber i forbindelse med inklusion.

Med ildhu leder Susan Hart os fortsat gennem det neuroaffektive udviklingspsykologiske landkort. Hvor hun i sine tidligere udgivelser haft fokus på barnets emotionelle udvikling i dyadiske relationer, har hun i ”Inklusion, leg om empati” blikket rettet mod udvikling af barnets relationskompetencer i børnefællesskaber. Hun holder os fast på, at vi i de tværfaglige og inkluderende indsatser for de emotionelt sårbare børn skal kunne sætte os selv i spil på de før-sproglige niveauer i hjernen, hvis inklusion skal lykkes.

Bogens ti bidragsydere er psykologer, pædagoger, musik- og psykoterapeuter fra forskellige steder i verden. De giver hver især deres nyskabende og fagligt kvalificerede bud på, hvordan man kan etablere selvreguleringskapacitet og følelsesmæssigt modnende gruppefællesskaber med 4-12 årige børn ud fra systematiserede metoder.

Phyllis B. Booth, medstifteren af Theraplay, slår bogens tema an ved at betone, hvordan hendes forståelse af rolle, leg og empatisk respons har vital betydning for børns neuroaffektive udvikling, og at legen i sin strukturelle form giver os mulighed for systematisk og vedholdende at arbejde med de makro- og mikroreguleringsprocesser, der ellers optimalt stimuleres og udfoldes i den dyadiske relation og overføres til samværet med andre senere i livet.

Bogens teoretiske og empiriske tyngde ligger i det kapitel, hvor Trevarthen og Panksepp underbygger det legende fællesskabs vigtighed for menneskers følelsesmæssige udvikling. Deres forskningsbaserede viden understreger ligeledes betydningen af leg og musikalitet i forhold til børnegrupper, og at børns lyst til at lære kommer fra en iboende nysgerrigheds- og opmærksomhedskapacitet, der skaber fundamentet for læring, og som skal understøttes gennem lærerens strukturerede, engagerede undervisning med forståelse for barnets såvel følelsesmæssige som kognitive niveau.

”Sproget før sproget”

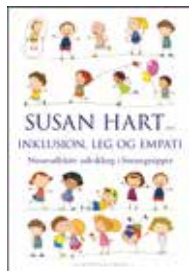
Med udgangspunkt heri udfordrer Hart folkeskolens diskurs, hvor kognition og sprogkompetencer spiller den dominerende rolle, med spørgsmålet: Må man lege og have det sjovt i skolen? Hermed peger hun på, at følelsesmæssig afstemning er interaktive processer, som kan forstås som ”sprog før sproget”. Selv om fagprofessionelle naturligvis bruger ord, ligger den følelsesmæssige integrationsproces i den symmetriske synkronisering ved hjælp af kropssprog, ansigtsmimik, toneleje mv. Inklusion kalder dermed på, at vi dygtiggør os i menneskelige relationer og gruppeprocesser og retter fokus på, hvordan egen selvagens spiller sammen med teori og metode.

Som praktikere i feltet hilser vi denne antologi velkommen, fordi den giver en pamflet af kvalificerede metoder til at navigere i inklusionens kompleksitet. Skal vi hjælpe pædagoger og lærere på vej i at tilegne sig disse metoder, må vi være klædt på og tæt inde i børnemiljøerne og tage ansvaret for, at de tværfaglige perspektiver og relationelle processer bliver bragt i spil.

Det giver bl.a. Rubin og Winstead eksempler på i deres kapitel om Theraplay i børnegrupper, ligesom Potter giver bud på, hvordan den ellers sprogbaseede tilgang til flerfamilieterapi kan danse med ”sproget før sproget” via lege og aktiviteter.

Læses de enkeltstående kapitler isoleret, har de størst gennemslagskraft, når de giver indtryk af at hænge sammen med forfatterens egen solide fundering i teori og metode, hvilket bl.a. Mark-Goldstein og Ogdens kapitel om sansemotorisk psykoterapi samt Holcks og Lindahl Jacobsens kapitel om musikterapi vidner om. Bogen kan med fordel læses af lærere, pædagoger, psykologer og andre faggrupper, der arbejder med sårbare børn. ■

Annie Jakobsen og Marie Olsen-Kludt

BOGDATA

Susan Hart (red.): Inklusion, leg og empati – Neuroaffektiv udvikling i børnegrupper.
Hans Reitzels Forlag, 2015. 347 sider. 350 kr.